

“In vrijheid kiezen, als dragers van de herinnering”

Speech burgemeester Blanksma

Dodenherdenking 4 mei 2019

Het is 13 november 1942. Operatie Torch is gestart.

Noord-Afrika moet worden bevrijd van de bezetter. De geallieerden staan op scherp.

Een Nederlandse torpedobootjager met 194 bemanningsleden wordt ingezet.

En daarop werken twee jonge Helmondse militairen. Één daarvan is stoker 1e klasse Jacobus Verhoeven.

Onder in het warme ruim verricht hij zwaar werk. Al twee jaar is hij ver weg van zijn familie.

Dienstplichtig vaart hij de wereld over. Af en toe ontvangt zijn familie een foto of brief.

Zij hopen dat hij snel weer terugkeert. Tot die ene dag in november. Toen de hoop definitief vervloog.

Het is 05.00 uur in de ochtend. Twee vijandelijke torpedo's raken het Nederlandse schip.

Voltreffers. Het totale schip staat in vuur en vlam. Explosies van munitie. Brandende olie in het water.

Verkoelde lichamen. Verdronken lichamen. 108 bemanningsleden vinden de dood.

De familie van Jacobus Verhoeven kende geen afscheid. Een kind kwam niet meer terug.

Een gezin was voorgoed beschadigd. Jacobus Verhoeven werd maar 26 jaar oud.

Dames en heren, de Helmondse militair Verhoeven bracht een ultiem offer.

Hij vocht voor een vrij, democratisch land. Hij koos ervoor zijn nek uit te steken.

Hij nam verantwoordelijkheid. Voor zijn vaderland.

Wij zijn hem en alle gesneuvelde militairen zeer veel dank verschuldigd.

Jacobus Verhoeven koos. Maar als kiezen je het leven kan kosten, wat zou u dan doen?

Komt u in verzet, gaat u ten onder in wanhoop of klampt u zich aan iets vast?

Het vergt moed om te kiezen. Het vergt moed om de rechtsstaat én de vrijheden die we daarbinnen genieten, te waarborgen. We kiezen iedere dag in vrijheid.

Maar, nemen we ook onze verantwoordelijkheid? Verplaatsen we ons ook in die ander?

De vrijheden van de een kunnen namelijk de onvrijheden van de ander betekenen.

Vanavond, op 4 mei, herdenken we hier in het Hortensiapark, alle Helmondse oorlogsslachtoffers.

Elk iemands zoon of dochter. Iemands vader of moeder. Gevallen in de strijd voor hun vrijheid.

Voor onze vrijheid. We lezen hun namen terug in de kapel. Zij maakten geen schijn van kans tegen de wreedheden van anderen.

“In vrijheid kiezen, als dragers van de herinnering”

Speech burgemeester Blanksma

Dodenherdenking 4 mei 2019

4 mei herinnert ons ieder jaar aan de uiterste consequenties van vreemdelingenhaat, van racisme, van godsdienstige verschillen. Afgelopen eerste Paasdag nog werd de wereld opgeschrikt. In Sri Lanka werden honderden geloofsgenoten tegelijk op gruwelijke wijze van het leven beroofd. Honderden mensen vervolgd omwille van een religie. Vervolgd omwille van hun keuze voor het katholieke geloof. Hun recht op vrijheid om zelf te kiezen voor een godsdienst en levensovertuiging werd definitief geschonden. Hun vrije keuze, bleek niet vrij. En de duizenden nabestaanden? Zij hebben levenslang. Het is een pijn die generaties lang voelbaar is. Kinderen en kleinkinderen dragen de vreselijke gebeurtenissen vaak met zich mee. Net als bij de familie van Jacobus Verhoeven.

Ik sprak zijn nicht Tine, over het verhaal van haar gesneuvelde oom. De herinneringen zijn in haar familie doorverteld. In haar ogen las ik het verdriet dat haar moeder, zus van Jacobus, zó had gevoeld. Een zoon, een broer was nooit meer teruggekeerd. Tine's oudoom, vader van Jacobus, stierf uiteindelijk van puur verdriet. Haar verhaal raakte mij.

En wat doet het met u, als afschuwelijke berichten uit Libië, of Syrië u bereiken? We hoeven alleen maar naar het nieuws te kijken of een vluchteling te bevragen. Die verhalen, die beelden, ze raken ons allemaal. Ze doen ons beseffen, dat onze vrije keuzes niet zo vanzelfsprekend zijn. Dat u, in tegenstelling tot zoveel anderen, wèl kunt kiezen? Door twee minuten stilte vanavond, realiseren we ons eens temeer hoe dankbaar we mogen zijn.

Want, vanuit de vrijheid van nu, herdenken we vanavond de onvrijheid van toen. Nu bijna 75 jaar geleden. Met in ons midden nog maar enkele ooggetuigen van de oorlog. We herdenken zodat de gebeurtenissen van toen een levende herinnering blijven. En dames en heren, u bent de drager van die herinnering. En onze kinderen, zijn de nieuwe dragers van die herinnering. Zodat het besef blijft dat anderen zoveel strijd hebben gevoerd voor onze vrijheid. Dat vrede en veiligheid kostbaar is. Een heel groot goed. Dat we koesteren. En daarmee moeten onderhouden.

Deze dodenherdenking hier in Helmond. Het verhaal van Jacobus Verhoeven. Het laat ons zien dat het altijd om mensen gaat. Echte mensen, uit echte gezinnen. Met echt verdriet, en persoonlijke rouw.

Dat wij in dit land, in deze stad, kunnen kiezen in vrijheid blijft een kwetsbaar gegeven. Zó kwetsbaar dat er 75 jaar geleden onnoemelijk veel mensen voor moesten sterven. Nooit zal de stad hen vergeten. Ieder jaar blijven wij samenkomen. Voor hen die reusachtige moed toonden. Voor hen die het ultieme offer brachten. Voor hen die durfden te kiezen. Voor Helmond, voor Nederland. Voor ons allemaal.